

Malmö stad

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Datum

2026-06-03

Adress

Diarienummer

GYVF-2026-872

Yttrande

Till

Kommunfullmäktige

Remiss angående motion Jenny Bengtsson (SD) och Jacqueline Maly (SD) - Yttrandefrihets- och demokratidagen STK-2025-1647

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser att de mål som motionärerna vill uppnå är väl tillgodosedda av läroplanerna för gymnasieskolan och vuxenutbildningen samt av ämnesplanerna i samhällskunskap. Nämnden anser vidare att det är viktigt att verksamheter ska kunna planera aktiviteter och temadagar när de anknyter till olika frågor och temata som berörs i undervisningen. Elevernas lärande gynnas mer om demokrati och yttrandefrihet behandlas återkommande i undervisningen än att insatserna koncentreras till en särskild dag under året. Det arbetssättet är dessutom mer ändamålsenligt för sfi som har kontinuerlig antagning. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Yttrande

Gymnasieskolans arbete med demokrati

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden konstaterar att läroplanen för gymnasieskolan syftar till att eleverna ska inhämta kunskaper och utveckla normer och värden. I inledningen i läroplanen för gymnasieskolan står följande: "Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas" (Gy 11 och Gy 25).

I ämnesplanen för samhällskunskap på gymnasial nivå uttrycks tydligt att:

"...undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokratins förutsättningar och upprätthållande, jämlikhet, jämställdhet, de mänskliga rättigheterna och FN:s konvention om barnets rättigheter."

Gymnasieskolorna i Malmö genomför insatser i samband med riksdagsvalet i höst. Inför valet har skolorna bland annat bjudit in de politiska partiernas ungdomsförbund för att informera om sin politik. En del skolor bjuder även in partiledarna till debatt för att ge eleverna möjlighet att ställa frågor. Alla skolorna deltar i skolvalet och några skolor reser också med samhällseleverna till riksdagen.

Nämnden har avsatt resurser för en gemensam elevrådsdag den 29 maj, där alla kommunala gymnasieskolors elevråd och nämndens ungdomsråd träffas med fokus på demokrati frågor. Ungdomsförbunden, kommunstyrelsens ordförande och gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ledamöter träffade ungdomar på elevrådsdagen.

Vuxenutbildningens arbete med demokrati

Samma formuleringar som finns i gymnasieskolans läroplan ovan återfinns i den kommunala vuxenutbildningens läroplan (Lvux 12). Svenska för invandrare (sfi) är en skolform inom komvux som vänder sig till invandrare som behöver grundläggande kunskaper i svenska. Utbildningen är inriktad på språket och utgår från läroplanen för komvux som är inriktad på deltagande i arbetsliv och samhällsliv. Det är också vanligt att sfi-elever deltar i samhällsorientering, en kurs som uttryckligen behandlar svensk demokrati, yttrandefrihet, jämställdhet och rättsstatens principer.

Inom sfi bedrivs ett kontinuerligt arbete med frågor som rör demokrati, yttrandefrihet och mänskliga rättigheter inom ramen för ordinarie undervisning, anpassat efter elevernas språkliga nivå och förutsättningar i samarbete med organisationen för pedagogiskt stöd där finns en särskild värdegrundsgrupp.

Arbetet inom sfi stärks ytterligare genom återkommande klassråd och elevenkäter, vilka används för att belysa vikten av demokratiska processer, delaktighet och möjlighet till inflytande. Både inom sfi och samhällsorienteringen har det genomförts riktade insatser för att bemöta och förebygga desinformation, bland annat kring socialtjänsten. Inom organisation för pedagogiskt stöd inom ramen för vuxenutbildning finns en särskild värdegrundsgrupp inom vuxenutbildningen som arbetar bland annat med frågor om demokrati, yttrandefrihet och alla människors lika värde. Pedagogiskt stöd genomför insatser gällande källkritik och informationssäkerhet. Inför kommande val har samtliga partier bjudits in till dialog med elever och deltagare inom sfi och samhällsorienteringen i syfte att öka förståelsen för demokratiska processer och politiskt deltagande.

Nämndens bedömning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser att de mål som motionärerna vill uppnå är väl tillgodosedda av läroplanerna för gymnasieskolan och vuxenutbildningen samt av ämnesplanerna i samhällskunskap. Nämnden anser vidare att det är viktigt att verksamheter ska kunna planera aktiviteter och temadagar när de anknyter till olika

frågor och temata som berörs i undervisningen. Elevernas lärande gynnas mer om demokrati och yttrandefrihet behandlas återkommande i undervisningen än att insatserna koncentreras till en särskild dag under året. Det arbetssättet är dessutom mer ändamålsenligt för sfi som har kontinuerlig antagning. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Ordförande

Juan-Tadeo Espitia (S)

Förvaltningsdirektör

Anneli Schwartz